

Юріков Олександр Олександрович
викладач циклу загальних та
кримінально-правових дисциплін
Київського центру первинної
професійної підготовки «Академія
поліції» навчально-наукового інституту
№ 1 Національної академії внутрішніх
справ

ТЕХНІЧНІ ЗАСОБИ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙ ЯК ПРЕДМЕТ УМИСНОГО ПОШКОДЖЕННЯ АБО РУЙНУВАННЯ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНОЇ МЕРЕЖІ

Предмет кримінального правопорушення, який належить до сфери об'єкта кримінального правопорушення, вказує на зв'язок об'єкта з об'єктивною стороною та іншими обов'язковими елементами юридичного складу кримінального правопорушення, визначає ознаки, що їх характеризують [4, с. 98–107]. На думку П. С. Берзіна, вивчення предмета має важливе значення для правильної кваліфікації кримінальних правопорушень, відмежування кримінально протиправних діянь від інших правопорушень, індивідуалізації відповідальності тощо [1, с. 47]. З такою думкою автора важко не погодитися.

Незважаючи на велику кількість наукових досліджень, у науці кримінального права немає єдиної концепції щодо визначення предмету кримінального правопорушення.

Предмет кримінального правопорушення – це речі матеріального світу, які вказані у законодавчому визначенні конкретного кримінального правопорушення чи однозначно витікають з такого визначення [11, с. 15; 12, с. 5–86; 14, с. 222]. На думку В. М. Кудрявцева, предмет кримінального правопорушення – це люди як суб'єкти відносин, їх дії як матеріальний вираз цих відносин, а також матеріальні предмети (речі), що є передумовами або формами закріплення суспільних відносин [5, с. 56]. В. В. Кузнецов під предметом кримінального правопорушення розуміє речі матеріального світу та інші субстанції, наприклад, інформація, електрична, теплова та інші види енергії, людина у складі торгівлі людьми [6, с. 85–88].

На нашу думку, предметом кримінального правопорушення слід вважати факультативну ознаку об'єкта кримінального правопорушення, що проявляється в матеріальних цінностях (котрі людина може сприймати органами чуття чи фіксувати спеціальними технічними засобами), з приводу яких та шляхом безпосереднього впливу на які (або без такого впливу) вчиняється кримінально протиправне діяння [8, с. 167].

До предметних кримінальних правопорушень належить умисне пошкодження або руйнування телекомунікаційної мережі (ст. 360 КК України). Одним із предметів цього кримінального правопорушення законодавець визначає технічні засоби телекомунікацій, до яких, відповідно до Закону України «Про телекомунікації», належать обладнання, станційні та лінійні споруди, призначені для утворення телекомунікаційних мереж [10]. Однак, на нашу думку, такий перелік є неповним.

Для того, щоб визначити, що належить до технічних засобів телекомунікацій, спочатку необхідно зрозуміти, що таке «технічні засоби». З етимологічної точки зору засіб – це те, що служить знаряддям у якій-небудь дії, справі; механізми, пристрої тощо, необхідні для здійснення чого-небудь, для якоїсь діяльності [2]. Технічний – такий, що пов'язаний з технікою [13]. Таким чином, технічні засоби – це технічні (пов'язані з технікою) механізми, пристрої тощо, необхідні для здійснення конкретної діяльності чи процесу.

На теперішній час до технічних засобів телекомунікацій належать: 1) обладнання – сукупність механізмів, приладів, пристроїв тощо, необхідних для здійснення конкретних процесів [9]; 2) станційні споруди – споруди та комплекси споруд, що призначені для стаціонарного місцезнаходження певного спеціально призначеного обладнання для здійснення конкретних процесів; 3) лінійні споруди – споруди та комплекси споруд, інженерні мережі, колодязі, резервуари тощо, що призначені для забезпечення здійснення конкретних процесів; що призначені для утворення телекомунікаційних мереж. На нашу думку, в даному переліку не вистачає одного компонента – за допомогою чого усе обладнання з'єднується – кабелі.

Кабель – поєднання одного та більше ізольованих дротів (провідників) та оболонки, поверх якої залежно від умов середовища експлуатації можуть нашаровуватися різновиди захисного покриття, зокрема й броня, що застосовується для

передавання на віддаль і розподілу електричної енергії (силовий кабель) або електричних сигналів (кабель зв'язку) [3]. Існує багато видів кабелів, однак ми беремо до уваги лише ті, що входять до складу телекомунікаційної мережі, тобто електричний та оптичний кабелі зв'язку. Електричний кабель зв'язку – це кабельний виріб з металевими ізольованими струмопровідними жилами, призначений для передавання електричних сигналів інформації. Оптичний кабель зв'язку – це кабельний виріб з волоконно-оптичними жилами призначений для передавання інформації електромагнітними сигналами оптичного діапазону хвиль, що поширюється в оптично прозорих середовищах [7]. Оскільки станційні та лінійні споруди, обладнання, що призначені для утворення телекомунікаційних мереж у більшості випадків передають електрозв'язок по лініях зв'язку (оптичний та електричний кабелі зв'язку), то вони є частиною телекомунікаційної мережі. Враховуючи вищевказане, можна стверджувати, що електричний та оптичний кабелі зв'язку слід визнати технічними засобами телекомунікацій.

Враховуючи викладене вище, можна дійти висновку, що електричний та оптичний кабелі електрозв'язку – кабелі, що входять до складу телекомунікаційної мережі – слід віднести до предмета кримінального правопорушення, передбаченого ст. 360 КК України. Така думка обґрунтовується тим, що: по-перше, електричний та оптичний кабелі електрозв'язку є невід'ємною частиною телекомунікаційної мережі та служать для передавання електроенергії, а також знаків, сигналів, письмового тексту, зображень та звуків або повідомлень будь-якого роду інформації; по-друге, пошкодження таких кабелів (кабелю), що вже спричиняє шкоду потерпілому, також призведе (може призвести) до перебоїв у роботі усієї телекомунікаційної мережі, що своєю чергою спричиняє (може спричинити) більшу шкоду потерпілому (потерпілим).

З огляду на зазначене вище, пропонуємо доповнити визначення поняття «технічні засоби телекомунікацій» в ч. 1 ст. 1 Закону України «Про телекомунікації» словами «електричні та оптичні кабелі» та викласти його в такій редакції: «технічні засоби телекомунікацій – обладнання, станційні та лінійні споруди, електричні та оптичні кабелі зв'язку, призначені для утворення телекомунікаційних мереж».

Список використаних джерел

1. Берзін П.С. Незаконне використання засобів індивідуалізації учасників господарського обороту, товарів та послуг: аналіз складів злочину, передбаченого ст. 229 КК України : дис. . канд. юрид. наук : 12.00.08. Київ, 2004. 311 с.
2. Засіб. *Академічний тлумачний словник української мови (1970–1980)*. URL: <http://sum.in.ua/s/zasib>.
3. Кабель. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D0%B0%D0%>.
4. Кримінальне право України. Загальна частина : підруч. для студ. юрид. вузів і фак. / Г. В. Андрусів, П. П. Андрушко, В. О. Бенківський та ін. ; [за ред. П. С. Матишевського, П. П. Андрушка, С. Д. Шапченка]. Київ : Юрінком Інтер, 1997. 512 с.
5. Кудрявцев В. Н. О соотношении предмета и объекта преступления по советскому уголовному праву. *Труды Военно-юридической академии*. 1951. Вып. 13. С. 51–60.
6. Кузнецов В. В. Комп'ютерна інформація як предмет крадіжки. *Право України*. 1999. № 7. С. 85–88.
7. Лінійно-кабельні споруди телекомунікацій. Проектування. ГБН В.2.2-34620942-002:2015. URL: <https://armis.com.ua/docs/gbn/GBN-V.2.2-34620942-002-2015-liniyno-kabelni-sporudy.pdf>.
8. Музика А. А. Предмет злочину: теоретичні основи пізнання : монографія. Київ : Паливода А. В., 2011. 192 с.
9. Обладнання. *Академічний тлумачний словник української мови (1970–1980)*. URL: <http://sum.in.ua/s/obladnannja>.
10. Про телекомунікації: Закон України від 18 листоп. 2003 р. № 1280-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1280-15#n76>.
11. Смитиенко В. Н. Объект преступлений против здоровья населения. Омск : Омская высшая школа милиции, 1973. 187 с.
12. Сучасне кримінальне право України : курс лекцій / А. В. Савченко, В. В. Кузнецов, О. Ф. Штанько. Київ : Паливода А. В., 2005. 640 с.
13. Технічний. *Академічний тлумачний словник української мови (1970–1980)*. URL: <http://sum.in.ua/s/tekhnichnyj>.
14. Фролов Е. А. Спорные вопросы общего учения об объекте преступления. *Сборник научных трудов Свердловского юридического института*. 1969. Вып. 10. С. 184–225.